

Promjene Izbornog zakona BiH prioritet su Vlade Republike Hrvatske

12. travnja 2021.

Već godinama vodeći političari iz hrvatskoga naroda traže način kako da dođe do promjena Izbornoga zakona jer po njima Hrvati nemaju mogućnost konzumirati svoja legalna prava, a koja su povrijeđena nedosljednim diskriminatorским provođenjem Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti sva tri naroda na čitavom teritoriju BiH. Tom Odlukom promijenjeni su struktura i način odlučivanja u vladama entiteta, način izbora, broj zastupnika te procedura odlučivanja konstitutivnih naroda. Uz to, promijenjena je i procedura kandidiranja predsjednika ili dopredsjednika u Domu naroda F BiH. Time su Hrvati izgubili konstitutivnost u entitetu Federacije BiH, a u entitetu RS nisu dobili ništa.

Piše: Anto PRANJKIĆ

Nedavno je ministar vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske Gordan Grlić Radman ustvrdio kako je za veliki iskorak Bosne i Hercegovine prema Europskoj uniji potrebno postizanje dogovora o izmjenama Izbornog zakona BiH te bi se tako otklonila diskriminacija hrvatskoga naroda, jer bi im se promjenama omogućilo biranje svojih predstavnika u vlasti. Ministar Grlić Radman je iznio mišljenje i ustvrdio da, ako se želi vidjeti BiH u Europskoj uniji i

NATO-u onda se trebaju postići standardi vladavine prava europskih demokratskih vrijednosti. A jedna od njih je svakako izmjena Izbornog zakona.

Izgleda da mnogima još uvijek nije jasno zašto Hrvati u BiH traže promjene Izbornog zakona i što je ono što Hrvatima danas ne odgovara?

Već godinama vodeći političari iz hrvatskoga naroda traže način kako da dođe do promjena Izbornoga zakona jer po njima Hrvati nemaju mogućnost konzimirati svoja legalna prava, a koja su povrijeđena nedosljednim diskriminatorskim provođenjem Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti sva tri naroda na čitavom teritoriju BiH. Tom Odlukom promijenjeni su struktura i način odlučivanja u vladama entiteta, način izbora, broj zastupnika te procedura odlučivanja konstitutivnih naroda. Uz to, promijenjena je i procedura kandidiranja predsjednika ili dopredsjednika u Domu naroda F BiH. Time su Hrvati izgubili konstitutivnost u entitetu Federacije BiH, a u entitetu RS nisu dobili ništa. I tako Srbi imaju vlast u RS a Bošnjaci u F BiH. U Brčko distriktu iz izbora u izbore sve je manji broj zastupnika iz reda hrvatskoga naroda. Nakon uspostave distrikta 2000. godine, kada je u Skupštini bilo sedam Hrvata, danas ih tamo ima svega trojica. Tako da teza kako Hrvatima pripada distrikt, koju uporno pokušavaju provući bošnjački i srpski političari, ipak pada u vodu. No, nije suština u broju zastupnika, nego oduzimanje prava Hrvatima da biraju svoje legitimne predstavnike u institucije predviđene za narodno zastupanje a iz toga proistječu i mnoga druga prava.

Vidljivo je kako je danas, devet godina nakon sastanka lidera održanog u Mostaru 20. studenoga 2012. godine tada potpisana zajednička Izjava samo mrtvo slovo na papiru te da ju ne poštuju niti oni koji su je potpisali. U Izjavi, između ostaloga, stoji kako će stranke potpisnice raditi na Izradi i donošenju ustavnih rješenja koja će osigurati punu ustavnu i institucionalnu jednakopravnost sva tri konstitutivna naroda i pripadnika ostalih, odnosno građana koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici konstitutivnih naroda BiH i usklađivanje ustava BiH s odlukom europskoga Suda u Strasbourgu za ljudska prava na način koji će osigurati izbor legitimnih predstavnika u Predsjedništvo i Dom naroda BiH, tj. da pripadnici jednog naroda ne biraju predstavnike drugog naroda.

Nebrojeno smo puta do sada imali upravo takvu situaciju. Predstavnici bošnjačkoga naroda birali su Hrvatima predstavnika u najvišim organima upravljanja. Na taj način se uopće nije poštivala konstitutivnost hrvatskoga naroda. Rekli bismo kako je upravo oduzimanje konstitutivnosti hrvatskom narodu cilj određenih političkih struktura, čime bi BiH dobila sasvim drugačiju strukturu, upravo onakvu kakvu zagovaraju bošnjački predstavnici vlasti, jer bi na taj način oni dobili mogućnost upravljanja i vladanja i onim dijelom vlasti koji pripada Hrvatima. I naravno, tu mogućnost sadašnjim rješenjem Izbornog zakona i imaju.

No, svi relevantni međunarodni zakoni a i demokracija počiva na osnovnom principu koji kaže da vlast proistječe iz naroda i pripada narodu. Na osnovu duha i slova Ustava BiH razvidno je da su tri konstitutivna naroda u BiH prepoznati i priznati kao „narod iz kojeg proistječe legitimna i demokratska vlast“, pa prema tomu nemoguće je da stavke Izbornog zakona budu u suprotnosti te da odluke o predstavničkim izborima ne artikuliraju interese i potrebe jednog od tri konstitutivna naroda.

Ustav Federacije BiH jasno regulira izbor izaslanika u Dom naroda Federacije BiH. Tamo stoji kako izaslanike Doma naroda biraju županijske skupštine iz reda svojih izaslanika proporcionalno nacionalnoj strukturi pučanstva. To znači da bi princip proporcionalnosti morao biti primjenjivan da se ne derogira osnovni smisao proporcionalnosti, koji u višenacionalnoj i složenoj Bosni i Hercegovini predstavlja jedan od ključnih elemenata stabilnosti i ravnopravnosti građana i konstitutivnih naroda.

Daytonskim mirovnim sporazumom Republika Hrvatska se obvezala da će pomagati Hrvatima u Bosni i Hercegovini i sukladno tomu njezine državne institucije držeći se slova zakona i preuzetih obveza čine sve kako bi Hrvatima u BiH život bio lakši te kako bi ostvarili svoja prava. Istina je da se u ovom trenutku ta prava nemilice krše te da je potpora Republike Hrvatske legalnim političkim predstavnicima hrvatskoga naroda u BiH potrebna kao kruh nasušni, ali i kao jamac da taj narod nije ostavljen samima sebi i nekorektnim partnerima na milost i nemilost. Nastojanja svih institucionalnih tijela, počevši od Sabora Republike Hrvatske, Savjeta za Hrvate izvan RH te Vlade Republike Hrvatske su vidljiva u svim pogledima. U onom najpotrebnijem u ovom trenutku ogleda se svakodnevna komunikacija Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i njihovih programa, kako onih financijskih tako i onih političkih predstavnicima hrvatskoga naroda. Državni tajnik Zvonko Milas sa svojom malom ekipom čini velike napore kako bi život Hrvatima u BiH učinio puno lakšim.

Obrazlažući izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosu RH sa Hrvatima izvan RH za 2019. godinu državni tajnik Milas, između ostaloga je kazao, kako je dobro da se u Saboru RH nalaze i zastupnici koji dolaze iz BiH, jer oni na najbolji mogući način kao stanovnici te zemlje mogu najbolje prenijeti ono što tamošnji Hrvati proživljavaju.

– Ono što je najvažnije jeste da mi potrebe tih ljudima pokušamo približiti prije svega i hrvatskoj javnosti. Mi imamo, prije svega, ljudsku obvezu, onu iskonsku vezanu za pripadnost jednom narodu i brige za te ljude, ne pomoći samo doslovno, financiranjem, nego povezivanjem, suradnjom i svim onim što će dati priliku da budemo zajedno, kazao je tom prigodom državni tajnik Zvonko Milas i dobio potporu zastupnika hrvatskoga Sabora. U tom smislu, jasno je kako pitanje promjena Izbornog zakona u BiH jeste jedan od prioriteta djelovanja hrvatskih institucija.

***Projekt financijski potaknut sredstvima Agencije za elektronske medije posredstvom
Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama za
2020. godinu.***
